

عنوان مقاله:

تحلیل ماهیت انحلال نکاح به سبب عسر و حرج زوجه از منظر فقه امامیه و حقوق مدنی ایران

محل انتشار:

دوفصلنامه مطالعات فقهی حقوقی زن و خانواده، دوره 6، شماره 11 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسنده:

جواد حبیبی تبار - مدیر گروه فقه و حقوق قضایی، جامعه المصطفی العالمیه، قم، ایران

خلاصه مقاله:

عقد نکاح از لازم ترین عقود است، با این حال رابطه زوجیت به سبب لعان، ارتداد، رضاع طاری یا تغییر جنسیت به خودی خود زایل می شود و نیز به سبب فسخ، طلاق یا بذل مدت در نکاح منقطع هم به نحو ارادی منحل می گردد. چنانچه زوجه در زندگی مشترک با شوهرش دچار عسر و حرج شدید باشد، مشمول قاعده نفی حرج قرار می گیرد. انحلال نکاح از این جهت در قالب فسخ نکاح متصور است؛ زیرا این قاعده علاوه بر احکام تکلیفی، شامل احکام وضعی، از جمله لزوم عقد نکاح، می شود. اما فقها به سبب رعایت احتیاط و بنا به محصوردانستن فسخ نکاح به عیوب منصوصه، تخلف شرط، و تدلیس، فسخ نکاح از طرف زوجه به سبب عسر و حرج را نپذیرفته اند. اما اینکه این انحلال نکاح در قالب طلاق قضایی باشد منوط به توسعه قلمرو قاعده نفی حرج به عدمیات احکام است که بعضی از فقها با پذیرش آن، طلاق از طرف حاکم در این خصوص را تجویز کرده اند، که این نظریه به احتیاط نزدیک تر است. گرچه با توجه به ادله فقهی تجویز فسخ نکاح در فرض حرج شدید زوجه، از مبانی فقهی دور نیست. قانون مدنی ایران به پیروی از قول مشهور فقهای معاصر در این خصوص، طلاق قضایی را تجویز کرده است که تبعاً آثار طلاق بر چنین انحلالی مترتب خواهد شد.

کلمات کلیدی:

انحلال نکاح، طلاق قضایی، فسخ نکاح، عسر و حرج

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1595228>

